Merkel, Angela (1954–)

Angela Dorothea Merkel 1954. július 17-én született Hamburgban Horst Kasner teológus és Herlind nevű, latin–angol szakos tanár felesége első gyermekeként. A kislány születése után néhány héttel a család áttelepült az NDK-ba, ahol a férj evangélikus lelkészi állást kapott a Berlin-Brandenburg megyében fekvő, néhány száz lakosú Quitzow faluban. Három évvel később Templinbe költöztek, ahol az apa az evangélikus egyház továbbképzési intézményét vezette. Elfogadta a NSZEP egyházpolitikáját, s nem szervezett ellenzéket. Mivel az állami vezetés a lelkészt az egyházon belüli „progresszív” erőnek tekintette, a család megőrizte a nyugati utazás kiváltságát is.

1961 és 1973 között Angela Kasner elvégezte a templini politechnikai iskolát, ahol főleg az orosz nyelv és a matematika elsajátításában jeleskedett. 1970-ben bérmálkozott, és a szülők akarata ellenére belépett az úttörő-csapatba, majd a Szabad Német Ifjúság (FDJ) szervezetbe.

1973-ban Lipcsébe költözött és az akkori Karl Marx Egyetemen fizikát tanult. 1974-ben, 23 évesen férjhez ment fizikus évfolyamtársához, Ulrich Merkelhez, akinek felvette nevét. 1978-ban férjével együtt Kelet-Berlinbe köl-

töztek, ahol fizikusként a Tudományos Akadémia fizikai-kémia intézetében dolgozott. 1981-ben külön költözött férjétől, s a gyermektelen házasságot 1982-ben felbontották. 1984-ben az Akadémián ismerte meg Joachim Sauer kémikust, jelenlegi férjét, akivel 1998-ban házasságot kötöttek. 1989-ben a Demokratikus Útrakelés (Demokratischer Aufbruch – DA) nevű ellenzéki szervezetben kezdett dolgozni.

Politikai karrierje a német újraegyesítéssel kezdődött. Az 1990. március 18-i Népi Kamara-választások után Lothar de Maizière kormányában helyettes kormányszóvivő, majd októbertől minisztériumi tanácsos a sajtó- és információs hivatalban. 1991 és 1994 között Helmut Kohl kancellár kormányában nő- és ifjúsági miniszter, 1990. decembertől Bundestag-képviselő. 1994 és 1998 között szövetségi környezetvédelmi miniszter.

A CDU 1998. évi Bundestag-választási veresége után Wolfgang Schäuble javaslatára novemberben a CDU főtitkára lett. 1999-ben bírálta a pártadományokba keveredett Kohl ex-kancellárt, akit még tiszteletbeli pártelnöki pozíciójából is felmentettek. Mivel Schäuble szintén belekeveredett a pártadományok ügyébe, s emiatt 2000 elején távoznia kellett, a tiszta lappal érkező Merkel főtitkárként kulcspozícióba került, s 2000 áprilisában a CDU szövetségi elnökének választották. A 2002. szeptemberi Bundestag-választások előtt Edmund Stoiber javára lemondott kancellári jelöléséről. Mivel azonban a 2002. szeptember 22-i Bundestag-választást kis többséggel ismét a vörös–zöld koalíció nyerte, Merkel 2002 és 2005 között az ellenzék vezetője lett.

A 2005. szeptember 18-i előrehozott Bundestag-választásokon a CDU/CSU Merkellel 35,2%-ot ért el, az SPD pedig 1%-kal kevesebbet, 34,2%-ot szerzett. Mivel a CDU/CSU és az FDP így nem érte el az abszolút többséget, nagykoalíció jött létre Merkel kancellárságával. Hét férfi elődje után a Bundestag 2005. november 22-én kancellárrá választotta; 2006 novemberében pedig ismét a CDU szövetségi elnöke lett.

2006-ban és 2007-ben a *Forbes* magazin a világ leghatalmasabb asszonyai között az első helyre tette, de a *Time* szerint is azon 100 személy közé tartozott, akik leginkább befolyásolták világunkat.

A beható intézkedések hiányában kezdetben Merkel a lakosság között inkább tárgyilagos kormányzati stílusra törekedett, s kereste az egyetértést a gazdaság vezetőivel és a külfölddel. A megbízatási időszak kezdetén Merkel és kabinetje sem kül-, sem belpolitikai értelemben nem lépett különösképpen előtérbe. Mindössze miniszterei fogalmaztak meg inkább hosszú távú, mintsem konkrét célokat.

Angela Merkel 2006. március végén mutatta be nyolc pontos programját megbízatási időszakának második szakaszára. Ebben vázolták tervezett lépéseiket a föderalizmus reformjában, a bürokrácia leépítésében, a kutatás- és innováció területén, a költségvetési- és pénzügyi politikában, a családpolitikában, a munkaerő-politikában és főleg az egészségügyben.

Az NSZK második nagykoalíciója – az elsőhöz (1966–1969) hasonlóan – a Bundestagban és a Bundesratban élvezett abszolút többségének esélyeit kihasználva fő feladatul a kiegyensúlyozott költségvetés elérését, tehát 2011-ig nettó hitelfelvétel nélküli költségvetési tervet tekintette. Első intézkedéseként az értékforgalmi adót 19%-ra

emelte, s a kiadások csökkentését főleg az oktatás területén tartotta szükségesnek, amely tandíjak bevezetését igényelte. A föderalizmus reformját, vagyis a szövetség és a tartományok viszonyának újragondolását is tervezte. A Konrad-akna tervezésével pedig az első németországi radioaktív hulladéktemető alapjait vetették meg, amely annak 90%-át fogadta be.

Angela Merkel a *Der Spiegel* című német hetilap 2013. június 2-i számában megjelent interjúban hangsúlyozta: az uniós tagállamok jelenleg alig tudnak egyedül döntéseket hozni bizonyos területeken, például a mezőgazdasági, vidékfejlesztési politikában, ezért „nem tartom szükségesnek, hogy a következő években még több (döntési) jogot adjunk át a brüsszeli bizottságnak. François Hollande francia elnökkel együtt sokkal inkább azt szeretnénk, hogy javuljon a tagállamok közötti koordináció a versenyképesség szempontjából meghatározó területeken". Javítani kell az együttműködést például a munkaerő-piaci szabályozásban, a nyugdíjpolitikában, az adóügyekben és a szociálpolitikában – fejtette ki a német kancellár, hozzátéve, hogy a gazdaságpolitikai koordináció nem eléggé fejlett az Európai Unióban (EU), ennek erősítése azonban nem az EB jogkörének bővítését jelenti.

Merkel nem támogatja azt a felvetést, hogy közvetlen választással töltsék be az EB elnöki pozícióját, és úgy véli, hogy továbbra is az Európai Tanácsnak – az állam- és kormányfők testületének – és az Európai Parlamentnek kell kiválasztania közösen a bizottság vezetőjét. A német kancellár szerint jelenleg arról sem érdemes vitát nyitni, mely más pontokon kellene átalakítani az Európai Unió szerkezetét. Elmondta, hogy csak lépésről lépésre lehet kiemelkedni a válságból, mert nincs minden problémát egy csapásra megoldó módszer, de ezeket a lépéseket csak az tudja megtenni, akik tudja, merre akar menni.

Németország és Franciaország első konkrét javaslata szerint a kormányközi együttműködés erősítése céljából „főállású" elnököt kell állítani az euróövezeti országok pénzügyminisztereit tömörítő euró-csoport élére.

(Németh István)